



Handläggare: Anette Petersson
Tfn: 08-508 24 420
Sammanträdesdag: 2006-01-26

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Principer för utskänkningstillstånd

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till principer för beviljande av utskänkningstillstånd.

Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunfullmäktige att dessa principer får gälla för Skärholmens stadsdelsnämndsområde.


Jan Johansson
Stadsdelsdirektör


Lena Thorson
Chef för bistånd och arbete

Sammanfattning

Stadsdelsförvaltningen tillsammans med Skärholmens närpolis samt Brännkyrka brandförsvaret har på uppdrag av Skärholmens Brottsförebyggande råd utrett om det är möjligt och lämpligt att fatta principbeslut kring serveringstillstånd. Principbeslutet avser öppettider både i restauranglokaler och uteserveringar, tider rörande ordningsvakter och utbildning i ansvarsfull alkoholservering. Denna översyn har skett i samarbete med Hägerstens och Liljeholmens stadsdelsförvaltningar sedan mars 2005.

Skärholmens stadsdelsnämnd har redan beslutat att föreslå serveringstillstånd på prov i 6 månader till restauranger som söker nya serveringstillstånd och förlängda öppettider. Efter genomgång av antalet restauranger med serveringstillstånd i Skärholmens stadsdel anser vi att klockan 01:00 skall vara sluttid för alkoholservering. Undantag görs för hotell med serveringstillstånd samt för slutna sällskap. Vissa andra undantag kan göras vid speciella tillfällen men ett grundbeslut skall vara klockan 01:00. När det gäller uteserveringar som ligger i bostadsområden är det klockan 22:00. När det gäller de restauranger som finns i området i dag och har öppet utöver normal serveringstid och serveringstillståndet gäller för allmänheten skall minst två ordningsvakter finnas efter 22:00, samt att tillståndshavaren och all personal som arbetar med servering skall ha genomgått utbildning i ansvarsfull alkoholservering.

Bakgrund

Brottsförebyggande rådet gav en arbetsgrupp bestående av ordförande och vice ordförande i Skärholmens stadsdelsnämnd, koordinatör i Brottsförebyggande rådet, brandchefen för Brännkyrka brandstation samt preventionssamordnaren i Skärholmens stadsdelsförvaltning i uppdrag att se över hur vi bättre kan samverka runt serveringstillståndsremisserna för restauranger i Skärholmen. Under 2004 bildades en grupp med representanter från närpolisen, kommunen och brandmyndigheten som samråder innan remissvar skickas till respektive nämnd. I mars 2005 utökades arbetsgruppen med representanter från Hägersten och Liljeholmens stadsdelsförvaltningar. Anledningen till detta är att få en samsyn vad gäller alla serveringstillstånd inom Skärholmens närpolis geografiska område.

Vad är ett serveringstillstånd?

Ett serveringstillstånd ger tillståndsinnehavaren rätt att servera spritdrycker, vin och starköl i en angiven lokal.

Ett serveringstillstånd kan gälla alkoholservering till allmänheten för servering året runt eller vid ett enstaka tillfälle, i förening, företag eller annat slutet sällskap för servering året runt eller vid ett enstaka tillfälle.

Servering av spritdrycker, vin och starköl får ske endast om tillstånd har meddelats enligt alkohollagens (AL) (SFS 1994:1738)(ändrad genom 2001:414) 6 kap. 1 §. Med detta menas varje form av alkoholservering mot ersättning.

Vad krävs för att få ett serveringstillstånd?

Allmänt gäller att serveringstillstånd endast får ges till den som visar att han med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden är lämplig att utöva verksamheten¹. Detta innebär bland annat att sökanden skall ha kunskaper i svensk alkohollagstiftning från utbildning eller genom ett par års erfarenhet av alkoholservering i Sverige, samt fullfölja sina åligganden till det allmänna. Den som ansöker om serveringstillstånd skall också visa att serveringsstället uppfyller alkohollagens krav. För de olika typerna av serveringstillstånd gäller olika krav framför allt rörande serveringsställets kök och matutbud.

Formella förutsättningar

I Stockholm är det socialtjänstnämndens tillståndsutskott som beslutar om serveringstillstånd. Socialtjänstförvaltningens tillståndsenhet utreder ansökningar om serveringstillstånd och lämnar förslag till beslut i enlighet med alkohollagen och de riktlinjer som finns i stadens alkoholpolitiska program. Till

¹ 7 kap. 7 § alkohollagen

sin utredning ska tillståndsenheten inhämta yttrande från polismyndigheten, miljöförvaltningen och den berörda stadsdelsnämnden.

Den stadsdelsnämnd som önskar tillämpa andra principer för serveringstillstånd inom sitt stadsdelsområde än dem som gäller för staden som helhet, ska vända sig till kommunfullmäktige med en begäran om att dessa principer ska inarbetas i stadens alkoholpolitiska program.

Lagar och riktlinjer

I alkohollagen² sägs att servering av sprit, vin och starköl till allmänheten endast får ske om tillstånd meddelats. Vid prövning om tillstånd ska ges, ska risken för "olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa" beaktas³

Det är den kommun serveringsstället ligger i som ger tillstånd till servering av alkohol.

Serveringstillstånd får bara ges till personer som bedöms som lämpliga vad gäller personliga och ekonomiska förhållanden. Restaurangen ska ha tillräckligt antal sittplatser samt ett kök som är godkänt för allsidig matlagning och som tillhandahåller lagad mat.

Servering får enligt alkohollagen ske tidigast från klockan 11:00 och längst till 01:00⁴ om inte Tillståndsmyndigheten beslutar annat. Serveringsstället skall vara utrymt 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Serveringstillstånd ska återkallas om

1. tillståndet inte längre utnyttjas
2. det inte endast tillfälligt uppkommer sådana olägenheter som avses i 6 Kap. 2§ (dvs. brister i ordning och/eller nykterhet vid upprepade tillfällen).
3. tillståndshavaren inte följer de för servering eller serveringstillstånd gällande bestämmelser i alkohollagen eller föreskrifter eller villkor meddelade med stöd av denna lag, eller
4. de förutsättningar som gäller för meddelande av tillstånd enligt 7 och 8 §§ inte längre föreligger (dvs. bristande lämplighet eller lokalmässiga brister) eller
5. tillståndshavaren tillåter brottslig verksamhet på serveringsstället.

² Alkohollagen (1994:1738), kapitel 6-8

³ 7 kap 9 § alkohollagen i ny lydelse från januari 2005

⁴ Alkohollagen 6 kapitlet 4 §



DNR 309/017-2006 SID 4 (8)

I Stockholms stad gäller att tillståndsgivningen och tillsynen av serveringstillstånd ska förverkliga intentionerna i alkohollagen, Stockholms tobaks-, alkohol- och narkotikapolitiska program (STAN-programmet, 2004) och stadens alkoholpolitiska program (2001)

Vid tillståndsgivning ska följande förhållanden beaktas:

- ✓ Serveringstider
- ✓ Restaurangens inriktning
- ✓ Restaurangtäthet (risk för överetablering)
- ✓ Närhet till idrotts- eller nöjesanläggningar
- ✓ Närhet till barn och ungdomsverksamhet
- ✓ Hur ungdomar ska skyddas
- ✓ Närhet till trafikleder
- ✓ Känd missbruksproblematik eller brottsbelastning i området
- ✓ Etablering i bostadsområden

Inom dessa områden kan varje kommun ha egna regler, i övrigt gäller alkohollagens bestämmelser.

Serveringstider i Stockholm

Eftersom kommunerna kan bevilja tillstånd för servering även efter alkohollagens sluttid klockan 01:00 är sluttiden i praktiken oreglerad. Stockholms stad har som princip att ge tillstånd som längst till 05:00.

Vid prövning av om tillstånd ska ges för servering efter klockan 01:00 beaktas i första hand risken för störningar för närboende. Praxis är att tillstånd för servering efter klockan 01:00 inte ges om restaurangen ligger i ett bostadsområde. I restaurangtäta områden där det redan finns störningar för närboende, men störningarna kan inte härledas till någon särskild restaurang, tillåts inte heller serveringstider efter klockan 01:00.

Tillstånd för servering fram till klockan 03:00 kan ges om polis tillstyrker och om det inte finns risk för störningar. Tillstånd för servering fram till klockan 05:00 ges endast till restauranger som inte ligger i bostadsområden.

För tillstånd att servera efter klockan 01:00 ställs krav på att serveringspersonal ska genomgå utbildning i ansvarsfull alkoholhantering och på att det under vissa tider ska finnas ordningsvakter på plats i restaurangen.

Den restaurangidkare som vill ha tillstånd att servera fram till klockan 05:00 ska också uppfylla andra krav, bl. a. på att först ha tillstånd att servera fram till klockan 03:00 under två år utan anmärkning.

Tillstånd för servering fram till klockan 05:00 ges för ett år i taget, medan övriga tillstånd normalt inte är tidsbegränsade.

Stadsdelsnämndernas inflytande

I det yttrande som stadsdelsnämnden ska avge till tillståndsenheten ska nämnden uttala sig om "eventuella sociala olägenheter som finns eller kan befaras uppstå eller i övrigt beträffande restaurangens läge i stadsdelen."⁵

I den sociala bedömningen ska olika faktorer i restaurangens omedelbara närhet vägas in, som t.ex. restaurangtätheten i vissa speciella områden med känd missbruksproblematik samt ordningsproblem. Störningar för närboende ska också beaktas, även om de främst hör till miljöförvaltningens ansvarsområde. Vid bedömning ska hänsyn också tas till den inriktning som restaurangen är tänkt att ha, eftersom inriktningen är av stor betydelse för påverkan av förhållandena i området. Den tjänsteman som handhar remissvar för serveringstillstånd på stadsdelsförvaltningen tar alltid kontakt med fältassistenter och stadsdelsförvaltningens vuxenenhet för att införskaffa deras kännedom om ovanstående. Tjänstemannen avlägger även ett besök på den tilltänkta restauranglokalen och träffar krögaren.

Serveringstillstånd i Skärholmens stadsdelsområde

I Skärholmen finns för närvarande nitton restauranger med serveringstillstånd, dvs. tillstånd att servera sprit, vin och starköl. De är fördelade på följande sätt;

✓ **Bredäng:** Sex stycken serveringstillstånd.

1. Bredängens Bar och Kök	11:00 – 01:00
2. Mosaik (<i>slutna sällskap</i>)	17:00 – 03:00
3. Mäthai	11:00 – 01:00
4. Olympos	11:00 – 01:00
5. Sinibad	11:00 – 01:00
6. Tarantella	11:00 – 01:00

✓ **Sätra:** Två stycken serveringstillstånd, ett tillstånd används inte i dagsläget.

1. Korall Pizzeria	11:00 - 23:00
2. Sättagrillen (<i>detta tillstånd används inte</i>)	11:00 – 03:00

En nattklubb Alexis har funnits i Sätra fram t.o.m. november 2005 då deras serveringstillstånd blev återkallat.

⁵ Ur stadens alkoholpolitiska program

✓ **Skärholmen:** Sju stycken serveringstillstånd, varav ett hotell.

1. Bistro Ariston	11:00 – 01:00
2. China Sea	11:00 – 00:00
3. Douglas Public Bar	11:00 – 01:00
4. Elan	11:00 – 00:00
5. Golden House	11:00 – 01:00
6. Quality Hotel Prince Philip	11:00 – 03:00
7. Skärholmens Gård <u>02:00 slutna sällskap</u>	11:00 – 00:00

✓ **Vårberg:** Fyra stycken serveringstillstånd, varav två nattklubbar.

1. Hannas Bar & Kök <u>fredag och lördag 03:00</u>	11:00 – 01:00
2. Shalimar Oriental Restaurant	11:00 – 00:00
3. Vitlök <u>fredag, lördag och helgaftnar 03:00</u>	11:00 – 01:00
4. Vårbergsgrillen	11:00 – 01:00

I Skärholmen har vi fram till november 2005 haft tre nattklubbar (i nuläget finns två nattklubbar) som stänger efter 01:00, ett hotell samt två tillstånd för slutna sällskap utöver den normala serveringstiden. I denna kartläggning har även polisen deltagit. Det visade sig att i eller vid de serveringsställen som har öppet efter 01:00, med undantag hotellet, fanns under år 2004 femtio polisanmälningar gällande misshandel, grov misshandel, ofredande, stöld, skadegörelse och hot alternativt våld mot tjänsteman. Enligt polisen har 90 % av dessa polisanmälda brott begåtts på fredag- och lördagskvällar mellan 01:30 – 03:00. Under 2005 har en liten nedgång skett av polisanmälda krogrelaterade brott i området.

I Skärholmens närpolisområde görs minst fyra restauranginspektionsomgångar/år hos alla restauranger. Medverkande på dessa inspektioner är förutom närpolisen och kommun ibland även brandmyndigheten, miljöförvaltningen och skatteförvaltningen. Närpolisen har en person som samordnar restauranginspektionerna samt två poliser som i sin tjänst har arbetet med restaurangerna i närpolisområdet.

Alkohol och våld

För vissa typer av våldsbrott, till exempel misshandel mot män utomhus där offret och gärningsmannen är obekanta för varandra (så kallat gatuvåld), har det faktiska våldet sannolikt ökat. Gatuvåld är en brottskategori som erfarenhetsmässigt har relativt hög anmälningsbenägenhet. Gatuvåldet har ökat

kontinuerligt sedan år 1982. Utvecklingen stagnerade dock under mitten av 1990-talet, men under 2000-talet har antalet anmälningar ökat igen.

En av orsakerna till ökat våld är alkoholkonsumtionen. Den totala alkoholkonsumtionen har ökat och konsumtionsmönstret har förändrats. Sveriges befolkning dricker till exempel allt mer på restauranger och pubar.

Forskning om personer inblandade i våldsbrott visar att en majoritet av förövarna och nära hälften av offren är alkoholpåverkade vid brottstillfället. Enligt statistik från BRÅ (brottsförebyggande rådet) är 70-80 % av alla våldsbrott alkohol eller drogrelaterade. Studier visar även att det ofta är män mellan 16 och 24 år som är mest våldsbenägna

Vilket samband har alkohol och våld?⁶

Utan tvekan finns det ett samband mellan alkohol och våld. Tidsserieanalyser visar en tydlig samvariation mellan alkoholförsäljning, alkoholkonsumtion och våldsbrott. Vi vet även att många av dem som begår våldsbrott är påverkade av alkohol. Dock tycks sambandet mellan alkohol och våldsbrottslighet vara komplext.

Det är även så att många våldsbrott begås utan alkohol och de flesta tillfällen med alkoholkonsumtion leder inte till våld. Experiment har visat att människor påverkade av alkohol i högre grad tar till våld i situationer präglade av frustration och stress. Detta gäller dock inte gatuvåldet.

Det finns flera teorier till varför alkoholen utlöser våld. En teori är att alkoholen ger en time-out effekt, d v s när vi är påverkade av alkohol anses vi inte vara fullt ansvariga för våra handlingar och kan därför bete oss på ett sätt som vi inte skulle göra annars. Vi kan skylla på alkoholen. Det har även påtalats att alkoholen minskar självkontrollen och att det därför ligger närmare till hands för den alkoholpåverkade jämfört med någon som inte är har druckit alkohol, att ta till våld i situationer som upplevs som provocerande. Ytterligare en teori är att alkoholen gör att våldsverkaren upplever konfliktsituationer som mer frustrerande och förödmjukande.

Alkoholen skall i huvudsak ses som utlösande. Detta innebär att alkoholen inte är den viktigaste förklaringsfaktorn när det gäller att förstå våldsbrott, men

⁶ **Källa:** CAN (Centrum för alkohol och narkotikaupplysning

Lenke, Leif, Alcohol and criminal violence: time series analyses in a comparative perspective. - Stockholm : Almqvist and Wiksell International, 1990.

alkoholen kan vara av helt avgörande betydelse när det gäller att förstå varför våldsbrottsligheten förändras över tid.

Förvaltningens förslag

Ett nödvändigt inslag i arbetet med att minska brottsligheten, öka tryggheten och sänka alkoholkonsumtionen är att utveckla och tillämpa effektiva brottsförebyggande strategier. Som framgår i texten har en kartläggning gjorts av anmälda brott som inträffat och kan relateras till de restauranger som har öppet efter klockan 01:00. Ca 90 % av dessa anmälningar har begåtts på fredag- och lördag kvällar mellan klockan 01:30 – 03:00.

Efter genomgång av antalet restauranger med serveringstillstånd i Skärholmens stadsdel anser vi att;

- ✓ Klockan 01:00 skall vara sluttid för alkoholservering.
Ett undantag från detta är hotell med serveringstillstånd samt för slutna sällskap. Vissa andra undantag kan göras vid speciella tillfällen men ett grundbeslut skall vara klockan 01:00. När det gäller uteserveringar liggandes i bostadsområden är sluttiden klockan 22:00.
- ✓ När det gäller de restauranger som finns i området i dag och har öppet utöver normal serveringstid och serveringstillståndet gäller för allmänheten skall minst två ordningsvakter finnas efter 22:00
- ✓ Tillståndshavaren och serveringsansvarig personal (all personal som arbetar med servering) skall ha genomgått utbildning i ansvarfull alkoholservering.

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag och hemställer att Kommunfullmäktige kommer med ett principbeslut gällande serveringstillstånd i Söderort/Skärholmens närpolisområde när det gäller nyetablering och utökade öppettider för restauranger



Dnr 309/017-
2006

För kändedom

§ 10

Principer för utskänkningstillstånd

Beslut

1. Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag.
2. Liljeholmens stadsdelsnämnd sänder redovisningen vidare till Kommunfullmäktige som grund för principbeslut gällande serveringstillstånd i söderort/ Skärholmens närpolisområde.

Ärendet

Liljeholmens stadsdelsförvaltning har tillsammans med Skärholmens närpolis samt Brännkyrka brandförsvaret utredd om det är möjligt och lämpligt att fatta principbeslut kring serveringstillstånd. Principbeslutet avser öppettider både i restauranglokaler och uteserveringar, tider rörande ordningsvakter och utbildning i ansvarfull alkoholservering. I tjänsteutlåtande från den 30 januari 2006 hade förvaltningen som ett led i det förebyggande arbetet föreslagit att restriktivitet vad gäller sluttid för serveringstillstånd skall gälla. Inom Liljeholmens stadsdelsområde föreslås sluttiden 01:00. De serveringstillstånd, två stycken, som idag gäller fram till kl 03:00 gäller enligt tidigare beslut. Undantag från detta är hotell med serveringstillstånd samt för slutna sällskap. Grundbeslutet skall vara klockan 01:00. När det gäller uteserveringar i bostadsområden skall sluttiden för servering av alkohol vara kl 22:00.

Dnr 41/2006-309

Beslutsgång

Ordföranden ställde proposition på framställda yrkanden och fann att nämnden beslutat enligt förvaltningens förslag.

Yrkanden

Ordföranden Ann-Marie Strömberg (v) yrkade för (v), (s), (mp) bifall till förvaltningens förslag.

Ledamöterna Anne Wompa m.fl. (m) och Karin Berggren m.fl. (fp) yrkade bifall till gemensamt förslag till beslut.

Justerare

AR

Utdragsbestyrkande



Reservation

Ledamöterna Anne Wompa, Daniel Somos, tjänstgörande ersättaren Anita Schneider alla (m) och ledamöterna Karin Berggren och Elisabet Abelson båda (fp) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget;

”Stadsdelsnämnden beslutar att:

Avslå förvaltningens förslag till beslut.

Därutöver anför följande:

Vi anser att det är mycket viktigt att det råder god ordning på våra krogar och att klockan ett ofta är en lämplig stängningstid. Däremot tycker vi att det är fel att kategoriskt tvinga samtliga krogar i söderort att stänga klockan ett. Vi anser att det även i fortsättningen ska ske en individuell prövning av öppettiderna för varje krog. Väl fungerande nattklubbar med god ordning ska liksom i innerstaden kunna ha öppet senare än klockan ett. Liljeholmens stadsdelsnämndsområde förtätas och börjar allt mer växa ihop med innerstaden. Det är fel att i detta läge förstärka förortsstämpeln av Liljeholmen med att ha annorlunda principer för utskänkningstillstånd än innerstaden. Slutligen är det regeringens ansvar och plikt att se till att polisen har tillräckliga resurser för att upprätthålla ordningen även efter klockan ett i södra Stockholm.”

Justerare

Utdragsbestyrkande